Shiksha Mandal's
Bajaj College of Science, Wardha (Autonomous)

Internal Quality Assurance Cell

Institution Distinctiveness (2021-22)

Title of the practice: Facilitating Young Minds for Science Education

College is mentoring a sister institute Bajaj Science Education Center since 2017 located nearby to the institute where around 500 school students across the Wardha district are getting trained for experiential learning practices in science and mathematics. Bajaj Science Education Center was established in 2007 to promote basic science education among school students in Wardha district. It is a place for children to learn science through exploration and play. The goal is to spark curiosity in their minds and to inculcate a sense of excitement in studying science. Center strives to nurture creativity and innovation through hands-on experimentation, which is largely missing in school curricula. It does this through laboratory sessions held in five laboratories, each dedicated to a different branch of science. The Centre facilitates about 500 students in carrying out concept-oriented experiments and demonstrations, which stimulate their curiosity and introduces them to the method of science. They also conduct experiments related to their school curriculum. Students are encouraged to ask questions, explain concepts, and undertake projects - all of which help learning. Some of them are mentored for participation in National level competitive exams and other competitions. Center has its own academic and administrative structure with permanent staffs. Dr. Govinda Lakhotiya from department of Physics lead the team as honorary director for academic planning of the center.

In the session 2021-22, 316 students from 6th to 10th Std. were admitted on merit basis through regular process of entrance exam. Looking at the COVID related restrictions/precautions, most of the sessions of all the classes were conducted via online platform. Along with the enrolled students, more than 400 students from Wardha district were given the opportunity to participate in different online exposure camps and workshops. Resource persons from esteemed institutes of the country were also invited to conduct online sessions/workshops for students. Virtual laboratories and simulation-based learning have been effectively implemented. Astronomy related events and activities were also planned throughout the year. Other faculties of the

college have given their honorary services to mentor our students for different reputed competitive exams. Students participated in different National level competitions/exams (NMTC, VVM, HBBVC, INJSO, PRMO) and have brought laurels in some of these competitions. One 8th grade student has published his project work in the International Journal of high school. Centre has also hosted one week camp for the academic committee of International Junior Science Olympiad on request of International Olympiad foundation (UAE) for which Dr. Dhiraj Naik (Asst. Prof., Botany), Dr. Saikat Biswas (Asst. Prof., Zoology) along with Dr. Govinda Lakhotiya have contributed as an academic committee member. Along with this, in collaboration with Jankidevi Gram Vikas Sanstha, faculties of the college have also provided academic support to 14 selected ZP schools (*Aadarsh Shalas*) of the district through the center for different training programmes.

लोकमत

बजाज ग्रामविकास संस्थेचा उपक्रम : १४ शाळांचा तीन दिवसीय प्रशिक्षणात सहभाग

जिल्हा परिषदेच्या शिक्षक, विद्यार्थ्यांमध्ये रुजविला वैज्ञानिक दृष्टिकोन

लोकमत न्यूज नेटवर्क

वर्धा : ग्रामीण भागातील जिल्हा परिषदेच्या शाळांमध्ये ही या देशाचं भवितव्य दडलं आहे. त्यांना योग्य दिशा आणि व्यासपीठ उपलब्ध करून देण्यासाठी जानकीदेवी बजाज ग्रामविकास संस्थेने पुढाकार घेतला आहे. या संस्थेने जिल्हा परिषदेच्या शाळांना आदर्श आणि गुणवत्तापूर्ण बनविण्याचा ध्यास घेतला असून, विद्यार्थ्यांकरिता शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. यात १४ शाळांतील ६० विद्यार्थ्यांसह शिक्षकांना सहभागी करून घेत वैज्ञानिक दृष्टिकोन रुजविला.

स्थानिक गोपुरी येथील निसर्गरम्य वातावरणात जिल्हा परिषद शाळेच्या विद्यार्थ्यांकरिता तीन दिवसीय निवासी शिबिराचे आयोजन केले होते. या शिबिरात अनौपचारिक विज्ञान शिक्षण कार्यक्रमातून विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञानाची गोडी निर्माण व्हावी व वैज्ञानिक दृष्टिकोन रुजावा या अनुषंगाने सर्व कार्यक्रमांची आखणी करण्यात आली होती. ६० विद्यार्थ्यांसह जिल्हा परिषदेचे १२ शिक्षक या शिबिरात सहभागी झाले होते. यामध्ये योगा,बौद्धिक कार्यक्रम, खेळ-खेळणी तयार करणे, रचनात्मक सांस्कृतिक कार्यक्रम, आकाश निरीक्षण तसेच जीवशास्त्र, भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र या विषयाच्या मूलभूत संकल्पना कृती प्रयोगातून समजावून सांगितल्या.

शिबिरात शिक्षण तज्ज्ञ म्हणून रवींद्र गोडबोले, अभिषेक दास, चित्रा जोशी यांची मार्गदर्शन केले. सोबतच या प्रकल्पात सहभागी १५ प्राध्यापकांनी आपापल्या विषयांनुसार मार्गदर्शन केले. याकरिता बजाज सायन्स सेंटरचे महत्त्वाचे योगदान मिळाले. शिबिर समन्वयक म्हणून प्रा.तिमांडे, प्रा. साटोणे यांनी जबाबदारी सांभाळली असून त्यांना प्रा. लखोटिया, संस्थेचे गटप्रमुख खर्चे, प्रा.शेख, प्रा.वरफडे, प्रा.तागडे, प्रा.चव्हाण, प्रा.चुटे, भाग्यश्री, मृदुला यांनी सहकार्य केले.

जिल्हा परिषद प्रशासनाचे सहकार्य

- जिल्हा परिषदेच्या सर्व शाळातील मुलांची चाचणी परीक्षा घेऊन निवडलेल्या विद्यार्थ्यांना बजाज सायन्स सेंटरद्वारे विशेष शिक्षण दिले जाणार आहे. जि. प. शाळेच्या शिक्षकांना विज्ञानाची, बदलत्या तंत्रज्ञानाची, वेगवेगळ्या शैक्षणिक कौशल्याची माहिती व्हावी म्हणून आवश्यकतेनुसार विविध विषयांवर बजाज सायन्स सेंटर येथे प्रशिक्षण कार्यशाळा आयोजित केल्या जातात. गेल्या वर्षभरात सात प्रशिक्षण कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. भारतातील विविध भागातून शिक्षण तज्ज्ञ यासाठी आमंत्रित केले जातात. या सर्व उपक्रमाला जि. प. चे मुख्य कार्यकारी अधिकारी डॉ. सचिन ओम्बासे, शिक्षणाधिकारी लिंबाजी सोनवणे व उपशिक्षणाधिकारी संजय मेहेर यांचे सहकार्य लाभत आहे.

शिक्षा मंडलचे सभापती संजय भार्गव यांच्यासह शिबिरार्थी, शिक्षक आणि तज्ज्ञ मार्गदर्शकांची चमू.

वर्षभरात १४ शाळांवर केला १.५ कोटी रुपयांचा खर्च...

- जि.प.च्या शाळांमध्ये शैक्षणिक साहित्य, विज्ञान साहित्य, विज्ञानाची पुस्तके, भौतिक सुविधा, गरजेनुसार इमारत बांधकाम, रंगरंगोटी यावर संस्था लक्ष देत आहे. सन २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षात या शाळांमध्ये १.५ कोटींच्या खर्चातून ६० वर्गखोल्यांचे बांधकाम,११ वर्ग खोल्या पुनर्जिवीत करण्यात आल्या. तसेच २२ संगणक संच, ५५० डेक्स-बेंच देण्यात आले. डॉ. वसुधा वनमाली यांनी पालकांशी संवाद साधून विश्वास निर्माण केला. त्याचा आता सकारात्मक परिणाम म्हणून शाळांमधील उपस्थिती वाढायला लागली आहे.

एक प्राध्यापक, एक जि.प.शाळा

- जानकीदेवी बजाज ग्रामविकास संस्था विद्यार्थ्यांना केंद्रबिंदू मानून १४ जिल्हा परिषदेच्या शाळांतून सन २०२१-२२ मध्ये 'आदर्श शाळांच्या गुणवत्ता विकासाचा कार्यक्रम' सुरु केला आहे. या शाळा सर्व सोयीयुक्त असाव्यात आणि शैक्षणिक गुणवत्ता संवर्धन होण्यासाठी तसेच या शाळांना भौतिक सुविधा मिळण्याबाबत संस्थेने पहिल्या टप्प्यात १४ शाळेची जबाबदारी घेतली आहे. या शाळांमध्ये 'शिक्षा मंडल' या संस्थेच्या विविध महाविद्यालयातील १४ कनिष्ठ महाविद्यालयातील प्राध्यापकांना प्रत्येकी एका शाळेची जबाबदारी देऊन शाळेच्या गुणवत्ता विकासा-संदर्भात कामे सोपविली. संबंधित शिक्षक मिळालेल्या शाळांना भेटी देऊन, विद्यार्थ्यांना विज्ञान, गणित, भाषा अशा विविध विषयांचे कृती आधारित शिक्षण देतात. या प्रकल्पाच्या प्रमुख डॉ. वसुधा वनमाली यांच्या नियोजनात हा उपक्रम उत्तमरित्या राबविला जात आहे.

Hello Wardha
Page No. 2 May 24, 2022
Powered by: erelego.com

Regards

Dr. M.R. Chandrakar — Dr. G.V. Lakhotiya

IQAC Coordinator — Convener, Criteria VII